

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan sveder, izimaj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 18 gld., za četrt leta 8 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računna se po 10 kr. na mesec, po 80 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za ostanila plačuje se od štiritopne petit-vrate po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se isvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. vse administrativne stvari.

Tržaški „Edinosti“.

Tržaška „Edinost“ ima posebno veselje, udrihati po tistih zavodih, koje narodna stranka z veliko požrtvovalnostjo vzdržuje v Ljubljani. Sedaj je na vrsti gledališče, sedaj kaj družega. Vsak pezdikek stakne ter piše potem o njem z nezdravo gostobesednostjo. Iz miroljubnosti smo do sedaj molčali, kadar je „Edinost“ brenčala okrog narodne stranke, ter iskala mesta, kje da bi zasadila svoj zob v naše meso. Da danes ne molčimo, zato temu je, da se je sedaj „Edinost“ vrgla tudi po ljubljanski mestni hranilnici, ter pusti goriti svojo streho radi zadeve, o koji, kakor sama pravi, ni poučena, in katere narava je taka, da o nji ni mogoče drugače soditi, kakor je sodilo o nji ravnateljstvo omenjene hranilnice.

Kaj se je zgodilo? Dr. Gregorič ustanovil je „kričansko-socijalni“ organ v Ljubljani, ter upa, da si bode zbral okrog sebe mnogoštevilno stranko. Mogoče, mogoče tudi, da ne. Že sedaj pa se lahko misli, da bode prišel s svojim glasilom v nasprotje kmalo s klerikalno stranko, kmalo z našo. Saj smo videli, kako sta si nasproti stala dr. Gregorič in dr. Šusteršič na Ferlinčevem vrtu pred zadnjo državnozbornsko volitvijo! Kdor ima le nekoliko razsodnosti, bode pripoznal, da novi stranki, koje namerava poroditi dr. Gregorič, zibelka ne bode premehka, če bode sploh preživela trenutke svojega rojstva. Urednik „Slovenskega Lista“ bode torej oseba, na kojoj bodo švigale pušice od raznih strani. In preudarno je torej bilo, da si je dr. Vinko Gregorič izbral urednika ravno iz uradnikov ljubljanske mestne hranilnice, ki so z delom itak preobloženi, in koji morali bi vsled svoje službe sami občutiti, da z ozira na zavod, kojemu služijo, ne bi smeli prevzeti odgovornega uredništva političnemu listu. Če je hotel uradnik ljubljanske mestne hranilnice sodelovati pri novem listu, storil je to lahko, ali javno ni smel prevzeti odgovornega uredništva, ki ga lahko v konflikte spravlja, na jedni strani z občinstvom, ki nosi denar v hranilnico, na drugi

strani pa z oblastnjami. Saj smo velikokrat doživeli, da je moral odgovorni urednik v zapor — ali se naj za take odnose zapre mestna hranilnica, ali pa naj ima njeni kontrolor na Žabjeku svoje uradne ure? Stališče mestne hranilnice ljubljanske je torej tako, da ni nikakor želeli, da bi jeden njenih prvih uradnikov javnosti nasproti prevzel odgovornost za vse, kar bode počenjala dr. Gregoričeva stranka. To je občutilo ravnateljstvo in le to je gotovo jedino poklicano soditi o tem, kaj hasne zavodu, ki mora kolikor mogoče ogibati se vsaki politiki. In ker je omenjeni uradnik brez vednosti in brez dovoljenja ravnateljstva prevzel mesto odgovornega urednika političnemu listu, pooblastilo je ravnateljstvo jednega najblažjih in mehkosrčnih svojih členov, da naj se prijaznim potom z uradnikom-urednikom razgovori, ter mu tudi razloži, da interesi hranilnice, koja ima opraviti z vsemi strankami, ne dopuščajo, da bi njeni uradniki bili javni kolovodje političnemu listu, in da zahteva disciplina, koje mora tudi pri uradnikih mestne hranilnice nekaj biti, da vsak uradnik, če prevzame posel, ki ga vsak hip lahko v dotiko spravi s trdo roko državnega pravdnika, vsaj pri ravnateljstvu poprej povpraša, ali se mu kaj takega dopušča ali ne. To prijaznost ravnateljstva pa je omenjeni uradnik prav slabo plačal; pisal je ravnateljstvu pismo, ki je bilo naravnost renitentno in za ravnateljstvo žaljivo. Pri taci razmerah ravnateljstvu, če je hotelo svoj ugled varovati pri družih uradnikih mestne hranilnice, in če ni hotelo izpodkopati zadnje discipline pri svojem zavodu, ni ostalo drugega, nego da je vpeljalo proti renitentnemu uradniku disciplinarno preiskavo, ter ga za toliko časa suspendiralo, dokler se ne dožene omenjena preiskava. Tako bi bilo postopalo vsako ravnateljstvo, ker gospodje ravnatelji mestne hranilnice niso prevzeli odgovornega in brezplačnega svojega posla v namen, da bi bili v zasrhek svojem hranilničnem uredništvu. Temu mora pritrčiti vsak pameten človek. „Edinosti“ v tolažbo pa bodi povedano, da

suspenzija še ni identična z odvzetjem službe. Dotični uradnik, kojemu so ravno gospodje pri mestni hranilnici bili veliki dobrotniki, naj žaljivo svoje pismo prekliče, pa bode zopet mirna Bosna! „Slovenski List“ pa si brez težave dobi odgovornega urednika tiste vrste, kakor ga ima na primeru „Edinost“, in zopet bode stvar v redu, in hranilnično ravnateljstvo ne bode imelo najmanjšega povoda zasledovati svojih uradnikov, ako v prostih svojih urah tudi v „Slovenski List“ dopisujejo. Taka je stvar in nič drugača! In še jedenkrat pravimo: Ravnateljstvo ljubljanske hranilnice je v tem slučaju popolnem pravilno postopalo!

Državni zbor.

Na Dunaju, 25. novembra.

Usoda zakonskih načrtov o regulaciji uradniških plač se je odločila že danes. Zbornica je namreč vzprejela z ogromno večino nasvet, naj se začne o njih specijalna debata. Vprašanje je samo, kdaj naj novi zakoni zadobe veljavnost. Vlada ne odneha ni za las od svojega stališča, naj zakoni ne stopijo že z dnem 1. julija 1897. l. v veljavnost. Danes pred sejo se je vlada dogovarjala zopet z raznimi voditelji parlamentarnih strank in vse kaže, da levičarski nasvet, naj stopijo zakoni dne 1. julija p. l. v veljavo, ne dobi večine. Konservativec grof Zedwitz bo predlagal, naj se obnovi prvotni vladni načrt, naj se torej določi, da stopijo zakoni v veljavo, kadar se razglase. Verjetno je, da se po odklonitvi vseh drugih predlogov vzprejme Zedwitzev.

V današnji seji prišla sta na vrsto generalna govornika, voljena že v zadnji seji.

Generalni govornik contra dr. Brzorad je dokazoval, da imajo predloge odložen značaj, ker je regulacija uradniških plač odvisna od povišanja davka na pivo. Govornik je rekel, da je stranka odločno za povišanje plač manjšim uradnikom, nikakor pa ne za to, da bi se zboljšali dohodki tistim, kateri imajo že itak primeroma sijajno existenco.

Listek.

Lov na desetak.

Na nekem občnem zboru družbe sv. Cirila in Metoda v malem slovenskem mestecu se je agentu Petelinčku primerila mala sitnost. Zapazil je, da mu je zmanjkalo drobiža.

„Vražja pozabljenost“ je dejal svojemu prijatelju kancelistu Košičku, „tako se mi je mudilo, priti na kolodvor, da sem pozabil iz suknje, katero navadno v Ljubljani nosim, vzeti svojo listnico.“

Gospodu kancelistu Košičku dala je narava mehko srce; njegova milosrčnost in postrežljivost je bila znana in čislana zlasti v krogih tovarišev; umevno je torej, da je vprašal svojega prijatelja:

„Potrebuješ li mnogo?“

„Kako“ je vzkliknil g. Petelinček veselo presenečen, „kaj boš res tako prijazen?“ Samo do jutri zjutraj . . . deset forintov. Jutri zjutraj ti denar zanesljivo vrnem.“

Gospod kancelist Košiček je segel v žep in svojemu prijatelju stisnil v roko moder papirček. Srečni Petelinček je plačal kar je bil dolžan zase in za tri šivilje, katere je bil soboj pripeljal iz Ljubljane, in zagotavlja novič svojega prijatelja Košička, da ga naslednji dan na vse zgodaj in po-

vsem zanesljivo obišče, se veselo odpravil z veselimi svojimi spremljevalkami.

Gospod kancelist Košiček se je čutil prav srečnega, če je sploh komu izkazal uslugo, sicer pa bil trdno prepričan, da mu gosp. agent Petelinček posojeno svoto povrne koj drugi dan.

Pa gospod Košiček je imel še drug razlog, da je bil naklonjen agentu Petelinčku. Ta je bil namreč star znanec gosp. Košičkove in njej posebno mil — seve, da je bilo to prijateljstvo povsem pošteno. O tem je bil tudi gospod kancelist Košiček trdno prepričan. Žena njegova kot gospodična Mrgelevka je bila nevesta agenta Petelinčka. Ko je Petelinček moral iti na Gorenjsko v „trgovskih zadevah“, kakor je običajno rekel, kadar je šel kramarčkom po deželi ponujat Frankovo sladno kavo, zaljubil se je kancelist gospod Košiček v gospodično Mrgelevko. Ker se je bila ta šivanja klobukov že davno naveličala, vzprejela je kancelistovo ponudbo z veseljem in, še predno se je vrnil Petelinček s potovanja, je bila njegova soproga pred Bogom in pred ljudmi. Prevarani Petelinček se je sicer nekoliko hudoval, a naposled je le rekel sam pri sebi, da ni prav, če bi radi take „malenkosti“ živel v sovraštvu s kancelistom in svojo nekdanjo nevesto, ter jima velikodušno odpustil, kar sta mu storila. Šel je torej h kancelistu, čestital njemu in njegovi ženi ter ju prosil, naj mu

dovolita, biti njiju prijatelj. Prav je storil gospod Petelinček. Srečno prijateljstvo je več vredno, kakor nesrečen zakon. Prikupil se je kancelistu in njegovi ženi tako, da je vsak dan obiskoval njegovo hišo, in kadar ga je kateri številnih njegovih znancev vprašal, zakaj se ne oženi, odgovarjal je lakonično, da mu tega ni treba.

Naravno je torej, da je gospod kancelist Košiček bil trdno prepričan, da mu prinese Petelinček koj drugi dan posojeni mu desetak. Čakal je zaman. Gospod Košiček se je sicer temu močno čudil, ali vendar ni nič slabega mislil, nego sam sebe tolažil, češ, morda je pozabil.

Tudi drugi in tretji dan ga ni bilo in minil je ves teden, a gospod Petelinček se ni prikazal.

Nekega dne je rekla gospa Košičkova svojemu možu:

„Kaj je neki to, da Petelinčka ni več k nam? Že štirinajst dni ga nisem videla, prej pa je bil vsak dan pri nas.“

„Najbrž potuje po kupčijskih opravilih“, odgovoril je gospod kancelist „sicer pa . . .“

Gospod kancelist je umolknil. V glavo mu je šinila misel, da vendar ne kaže ženi povedati, da je Petelinčku posodil desetak.

Minul je mesec in minula sta še dva, a Petelinček je bil še vedno „na potovanju“, tako vsaj je mislil gospod kancelist, kateri ni smel zvečer

Generalni govornik pro dr. Pičtak je naglašal, da je napravično očitje, da se stranke poganjajo za zboljšanje uradniških plač, samo da bi dobili uradnike na svojo stran. S tem se očita uradnikom, da nimajo svojega prepričanja in da je njih politično vedenje na prodaj.

Poročevalec dr. Beer se je zlasti obširno bavil z vprašanjem, kdaj naj stopijo ti zakoni v veljavo ter s krepko in z priznanja vredno unemo zagovarjal predlog, naj stopijo v veljavo že 1. julija 1897.

Dipaulijev predlog, naj se vsa predloga odloži, je zbornica odklonila in s 108 proti 8 glasom sklenila, naj se začne specialna debate.

Ta se je takoj začela. Govorilo je mnogo poslancev, a posebnega ni nobeden nič povedal, omeniti bi bilo k večjemu, da je Tschernigg grajal, da morajo uradniki imeti uniforme, češ, da je to smešno in jim proužroča nepotrebnih stroškov, pa dela samo prepad mej meščani in uradniki.

Zbornica je vse na razpravi stoječe člene vzprejela nespremenjene.

Konec seje so posl. Kronawetter, Pernertorfer in tovariši stavili nujni predlog glede varstva svobodnega zbiranja, o katerem predlogu se bo razpravljalo v jedni prihodnjih sej.

Prihodnja seja bo jutri.

W Ljubljani, 26. novembra.

Klerikalni zastopnik kapitalizma. V proračunskem odseku je nedavno se blo sprožilo vprašanje, da bi se konvertovalo več državnih dolgov. Temu se niso upali ugovarjati celo zastopniki židovskega velikega kapitala. Vsak dober gospodar gleda, da se znebi dolgov z visokimi obrestmi, če more denar za nižje obresti dobiti. To mora storiti tudi država. Temu je pa ugovarjal klerikalec dr. Fuchs, češ, cerkve bi imele škodo, ker je več cerkvenega denarja naloženega v državnih papirjih. Torej zaradi klerikalnih koristij, naj bi država ne smela poiskati denarja za nižje obresti in olajšati bremen davkoplačevalcem. Država se vendar ni zavezala, da svojih dolgov ne bo poplačala, temveč le od njih plačevala visoke obresti. Ko bi bila cerkve drugače naložile denar, bi tudi pri zaižanju obrestne mere se bili pomanjšali njih dohodki. Drugi upniki bi tudi bili zahtevali znižanje obresti, ali pa denar povrnili, ko bi se jim ponudila priika dobiti denar za nižje obresti. Včasih je cerkev še prepovedovala obresti pobirati, sedaj pa klerikalci zahtevajo, naj bi cerkvam država tako rekoč jamčila za višje obresti, kakor jih zahtevajo židovski kapitalisti. Sedaj se vidi, da so klerikalci zastopniki najkru-tejšega kapitalizma.

Rusini in Poljaki. Rusinski radikalci in poljska ljudska stranka sta se sporazumeli za skupno postopanje pri bodoših državnozbornih volitvah. V Uhnovu je bil te dni shod rusinskih radikalcev iz okrajev Zolkiew, Pawa in Sokal in se je izrekel, da popolnoma odobrava težnje rusinske ljudske stranke.

nikdar od doma. In gospod kancelist je začel čedalje intenzivnejše premišljevanje, kaj to pomeni. Naposléd se je nekega dne odločil, da poišče, predno gre v pisarno, Petelinčka na njegovem stanovanju.

„Gospoda Petelinčka ni doma,“ rekla mu je gospodinja, pri kateri je stanoval prijatelj in dolžnik.

„Tako? Kdaj pa pride?“

„Rekel je, da v šestih tednih, odpotoval je po kupčijskih opravilih.“

„Tako torej,“ dejal je odhajaje gospod kancelist sam pri sebi. „In jaz sem ga že imel na sumu, da se mi nalašč umika ... zaradi desetaka.“

Tisti dan je gospa kancelistinja šla na božjo pot na Brezje in ukazala svojemu možu, naj večerja v gostilni, kjer strežejo natakariji. Gospod kancelist se je točno držal dobljenega ukaza. Po večerji pa je smuknil v gledališče.

Komaj si je bil gledališče ogledal, sedel je nekdo poleg njega. Obrnil se je k sosedu in veselo iznenaden vzkliknil:

„Kaj? Ti si, Petelinček?“

„Ah — Košček!“

„Si se že vrnil s potovanja?“

„Da — da — ravno kar — pardon — zavesa se dviga ...“

Konec dejanja je rekel Petelinček: „dovoli ... pozabil sem kukalo v suknji ... koj se vrnem. Odšel je in — ni ga bilo več nazaj.“

(Konec prih.)

Položaj za ogersko vlado ni tako ugoden, kakor se je sodilo precej po volitvah. Banffyju se pri volitvah nikakor ni posrečilo uničiti Tiszove klike. Res je padlo pri volitvah več Tiszovih pristavev, a dokler je stari Koloman Tisza v zbornici, si bode znal vedno dobiti pristavev. Pred volitvami je Tiszova klika mirovala, kajti zbornica je tedaj bila tako razcepljena, da se je bilo bati kacega poraza liberalne stranke, ako bi le jeden njen del jel delati opozicijo. Sedaj je pa drugače. Opozicijske stranke so silno oslabiljene, posebno klerikalizem nima zadostne opore v novi zbornici. Katoliška ljudska stranka si je zares več mandatov pridobila, zato jih je pa Ugronova zgrubila. Szaparyjeva frakcija, ki je tudi hodila pri razpravi o cerkvenopolitičnih zakonih s klerikalci, se je popolnoma poizgubila. Sedaj je gotovo, če pade sedanja vlada, da pride zopet nova liberalna vlada. Zato pa sedaj hoče Tiszova klika začeti borbo proti Banffyju, posebno ker je še jezna nanj, da je ob volitvah pustil pasti več njenih pristavev. Ogerski liberalni listi so začeli borbo proti grofu Banffyju jedino zaradi tega, da Banffyju oteže stališče pri obnovljenju pogodbe. Te napade je provzročila Tiszova klika, dogovorivši se z avstrijsko združeno levico. Kakor sedaj razmere stoje, je precej verjetno, da obnovenje pogodbe z Avstrijo majo Banffyjevo vlado.

Rusija in Turčija. Kakor so ob svojem času ruski listi pisali, da se nimajo evropske vlasti nič mešati v bolgarsko vprašanje in je jeden prvih ruskih dnevnikov bil Bolgarijo proglasil za navadno rusko gubernijo, kamor car lahko pošlje svojega komisarja za urejanje stvari, ravno tako sedaj hočejo vse turško vprašanje narediti za notranjo rusko stvar. „Novoje Vremja“ piše, da so orijentske zadeve čisto ruske zadeve in da je dardanelsko vprašanje rusko notranje vprašanje. V turško vprašanje sta zamotani s svojimi najvitalnejšimi koristmi le dve državi, Rusija in Turčija. Konferenca ne more Rusiji ničesa koristiti, privela bi le do delitve Turčije, ki ne more vzdrževati reda v svojih mejah. Jedini pomoček za rešenje turških zmešajav je, da se Turčija pobota z Rusijo. Rusija se mora sporazumeti s Turki, pod kakimi pogoji bode Turčiji jamčila njene meje in v kakem obsegu. To, kaj mislijo druge vlasti, Rusije ne briga; kajti tudi Anglija je bila sama sklenila s Turčijo ciprsko pogodbo. — Svet ruskega lista očitno meri na to, da Turčija obstopi del svojega ozemlja, zlasti Armenijo, Rusiji, potem bodo pa Rusi jamčili ostalo ozemlje Turčiji. Mi dvomimo, da bi v Carigradu bili voljni skleniti tako pogodbo. Misel, da se sklene zveza mej Rusijo in Turčijo, ni nova. Govorilo se je o njej kmalu po zadnji rusko-turški vojni in tudi večkrat pozneje. Sklenila se pa vendar nikdar ni. Tudi sedaj Turčija ne bode se dala ujeti. Če bi jej tako zveza zares mnogo koristila, je dvomljivo. Če Turčija tudi odstopi Armenijo Rusiji vendar še ne bode mogla vzdrževati reda v svoji državi. Če pa nastanejo novi neredi, pride pa njen obstanek v nevarnost, kakor je sedaj. Zveza z Rusijo jej v takem slučaju drugače ne more pomagati, da zasedejo ruske čete vsako pokrajino, v kateri nastane nemir. V to bi Turčija gotovo ne marala privoliti, kajti ni gotovo, da bi Rusi zopet ostavili pokrajino, katero bi kedaj zasedli. Sicer se pa ostala Evropa tudi ne more tako prezirati, kakor misli omenjeni ruski list. Posebno se ne ve, ako pride na dnevni red dardanelsko vprašanje, če bi se rusko francoska zveza še dala ohraniti in bi se evropska konstelacija znatno ne premenila. Sicer pa mi mislimo, da se ruska vlada ne ujema z mnenjem omenjenega lista, in najbrž tudi nima posebnega veselja prevzemati kacič jamstev za ohranjenje Turčije.

Francija in Italija. Italijanski listi poslednji čas jako laskavo pišejo o Franciji. Skoro vsi priporočajo zblizanje s to državo, s katero je vežejo zgodovinski spomini. Italijanski listi naglašajo, da je baš Francija uplivala na Meneliko, da je z Italijo sklenil mir. Italiji trodržavna zveza le škoduje v narodnogospodarskem oziru. Francija je zaradi tega zaprla mejo italijanskim pridelkom. Zveza z Nemčijo in Avstrijo jo tudi silni vzdržavati večjo vojsko. Če se s Francijo zveže, bode lahko vojsko pomanjšala in italijanska trgovina se bode poživila. Za Avstrijo tudi Italijani ne morejo biti uneti, če pomislijo na dogodke na solnograškem katoliškem shodu. Precej verjetno je, da se kmalu trodržavna zveza razdere in sklene zveza z Italijo in Francijo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 26. novembra.

— (V centralno komisijo za revizijo zemljiško-davčnega katastra) so bili predvčeršnjim od poslanske zbornice izvoljeni: za Kranjsko g. Ludvik baron Berg, graščak v Mokronogu, članom, g. Janko Kersnik, graščak na Brdu, namestnikom; za Goriško in Gradiškog. Alfred grof Coronini, državni poslanec in graščak v Gorici, članom, g. Sig. grof Attems namestnikom; za Trst g. pl. Burgstaller, drž. poslanec in predsednik kmet. družbe v Trstu, članom, g. Janko Nabergoj, državni poslanec in posestnik na Proseku, namestnikom; za Istro g. dr. J. Suran, advokat v Montoni, članom, g. dr. M. Laginja, drž. poslanec in advokat v Palji, namestnikom; za Štajersko g. Al. Posch, drž. poslanec in posestnik v Šmariji, članom, g. A. baron Moscon graščak v Pišecah, namestnikom; za Koroško; g. Gustav Hock, dež. odbornik, članom, g. Fr. Kirschner, drž. posl. in poljedelec v Žihpolji, namestnikom. — Volitev za te in druge okraje zvršila se je soglasno, ker so se bili poslanci kronovin poprej zasebno dogovorili.

— (Repertoir slovenskega gledališča.) Jutri, v petek, pela se bode v tretjič opera „Rigoletto“, za katero se kaže največje zanimanje. V nedeljo popoldne se bode predstavljala znana in priljubljena bajna igra „Snegulčica“, zvečer pa se bo pela opera „Faust“.

— (Glasbena Matica) svojim častnim članom) V sredo 25. t. m. je deputacija društva „Glasbene Matice“, predsednik gosp. Ravnihar, namestnik g. Svetek in šolski vodja g. Gerbič v slavnostni seji 16. aprila častnim članom imenovanemu dež. predsedniku g. baronu Heinu izročila jako lično izdelano diplomu. Na govor predsednika g. Ravniharja, v katerem se je dež. predsedniku izrekla najtoplejša zahvala za veliko naklonjenost v korist in prospeh društva, je gospod dež. predsednik baron Hein v jako toplih besedah naglašal blagotvorno in zaslužno delovanje društva, in je posebno poudarjal, da njegova skromna podpora velja jednako društvu kakor celemu našemu glavnemu mestu, ker so koristi mesta in društva ozko spojene. Diplomso podpisali: načelnik pevskega zbora g. Vencajz, predsednik društva g. Ravnihar, podpredsednik g. Svetek in bivši tajnik g. dr. Föster. Na elegantno izdelanih platnicah je v sredi grb in monogram gospoda barona Heina, v besedilu je lično napisano posvečenje in zahvala. Ob jednom sta došli društvu še drugi dve diplomi za častnim članom imenovanega gospoda dvornega svetnika Šukljeja in za slavnega skladatelja gospoda Dvoržaka, kateri bosta pri trgovcu g. Kolimanu razstavljani in se potem pošljeta na svoji adresi.

— (Dobrodela koncerta.) Na korist po povodnih oškodovanim Barjanom vršila se bodeta dne 6. in dne 8. decembra dva dobrodelna koncerta, jeden v „Narodnem domu“, drugi v „Tonhali“.

— (Umrl) je včeraj po daljši bolezni v starosti 56 let gospod Makso Armič, bivši večletni faktor „Narodne tiskarne“ in odgovorni urednik „Slovenskega Naroda“. N. v m. p.!

— (Pevski zbor „Glasbene Matice“) in sicer moški (tenor in bas) ima danes ob 8. uri, ženski (sopran in alt) pa jutri v petek ob polu sedmi uri zvečer prvo skupno vajo. Prosi se polnoštevilne udeležbe.

— (Nezgode.) Plesarski vajenec H. Jerman, mazal je včeraj stroj za rezanje papirja. Stroj ga je prijel za predpasnik. Jerman je z levo roko segel po predpasniku, da ga potegne iz stroja, a stroj ga je ujel za roko in mu zdrobil prste. Nesrečnega dečka so odpeljali v dež. bolnico. — V tovarni Tönniesovi službujočemu delavcu Otmarju Reschu padel je včeraj velik kos železa na nogo. Ranjen je bil tako hudo, da so ga morali odnesti v dež. bolnico.

— (Nadobudna mladina.) Pred kratkim so radarstveni organi ponoči ob 2. uri ujeli 9letnega Karola Detela in 16letnega J. Mavca, ko sta pri stavbah kradla železo. Mavca je policija izročila sodišču, katero je mladega tatu obsodilo na pet dni v zapor. Karol Detela, ki nima starišev, je bil izročen svoji stari materi, a besede policijskega komisarja, kateri je bil dečka resno posvaril, se ga niso nič prijela, kajti še tisti dan je storil novo lopovščino. Kuhanica nekega tukajšnjega kanonika mu je vročila 25 gld. naj jih nese na pošto. S to svoto je hotel fant zbežati v Ameriko, a ni prišel daleč, ker ga je policija prijela že na kolo-dveru. Karol Detela je še premlad, da bi se mogel kaznovati, zato ga je policija zopet izročila njegovi

stari materi v varstvo. Včeraj pa je imela zopet z njim opraviti. Karol Detela se je najbrž s čitanjem primerne knjige hotel odškodovati za to, da ni mogel v Ameriko, kajti včeraj je v družbi že prej imenovanega J. Mavca kradel pri starinarjih in odnesel knjigo „Die Büffeljagd“. Ko je bil tako preskrbljen z duševno hrano, šel je v Židovske ulice in poskrbel tudi za telesno hrano, ukradel namreč nekaj slaščic. Kmalu potem pa je fanta zasačila policija ter Mavca izročila sodišču, Detelo pa pošlje v njegovo domovinsko občino.

— (Najnovejši inzult „Slovenca“ na slov. pisatelja) presegajo že najskrajnejšo mejo herostratske nesramnosti. Že v člankih „Aškerca in drugi“ je bila z uprav jezuitsko rafiniranostjo, ki je vredna rim. katol. doktorja, nakupljena cela kopa psovk in podtikanj, zavijanj in vedoma napačnih razlag na poezije A. Aškerc in na „Ljublj. Zvon“ sploh. Gospoda, ki nam je ubila S. Gregorčiča in Jos. Stritarja, izvolila si je sedaj za žrtve A. Aškerc in druge, ter hujša na nju še goriškega Cerbera „Rim. Katolika“. Te literarne hijene pa se kruto motijo, če menijo, da se jim znova posreči stari maneuver! Za svoje podle napade in „rim. katol.“ kritike žanjajo pri vseh poštenih rodoljubih le globoko zaničevanje. Sobotni „Slovenec“ pa je objavil zopet z velikim veseljem nov surov napad na slovenske mlajše literate. Davetorica sotrudnikov „Ljublj. Zvona“ si je ustanovila na Dunaju literarni klub. Ta je izvestni klik trn v peti iz zavisti in iz — neumnosti, kliki, katere razupiv pisateljevanje za — čuje! — za sramoto, osebno blatenje in smešenje literatov pa za častno opravilo velikošolcev! — „Slovenec“ je torej objavil zoper ta klub neko podlo zmašilo, v katerem se — po zaničljivi opazki o „Sloveniji“ — imenujejo literarno delujoči velikošolci — „visokoleteča evojat“, „pisač“, „lažnik“, „denuncijant“ itd. Kako naj karakterizujemo tako pisarjenje, značilno za pravo pravcato svojat, v katero spada „Jaz ni res!“ Take svojati se je v resnici treba poslej povsem izogibati — zakaj: „Kdor se mej otrobe meša, ga svinje pojedó!“ —i—

— (Planinske vesti.) Kocbekova kočja se je slovesno zatvorila dne 7. oktobra t. l. Zdenjega izleta se je udeležilo 14 domačinov, namreč iz Luč in Solčave, ter drugih prijateljev. Letos je to kočjo obiskalo 77 turistov (4 manj nego l. 1895.); z ozirom na neugodno vreme in slabi obisk drugih planinskih koč sploh je to gotovo veliko število. Izmej obiskovalcev je bilo 23 članov plan. društev, in sicer: „Slov. plan. društva“ 9, „Savinske podružnice“ 10, „Kamniške podružnice“ 1; „Nem. in avstr. plan. društva“ sekcije Monakove 3; nečlanov 54, mej njimi 27 dijakov in 8 dam. Na vihu Ojstrice se je vpisalo v spominske knjige „Slov. plan. društva“ 76, v nemško Celjske sekcije pa 15 turistov, mej njimi so 3 vpisani tudi v slov. knjigi. Nekaj turistov se ni vpisalo, predno ni bilo nemške spominske knjige. Tdaj je Ojstrico obiskalo letos nad 80 hribolazcev, kar je proti drugim letos zares veliko število. To najjasneje izpričuje, kako se je z zgradbo Kocbekove kočje pomnožil obisk zanimive Ojstrice. V spominsko knjigo „Slov. plan. društva“ pri g. Fr. Keav. Petku v Lubnem se je vpisalo 166 turistov (lani 85) V spominsko knjigo „Slov. plan. društva“ pri g. Jakobu Planinšku v Lučah se jih je vpisalo 92 (lani 122) pri g. N. Zanu (gostilnica pri Radubi) 55 (lani 131); v nemško knjigo ravno tam 140 (lani 158), mej temi 8 Slovencev, najbrže po pomoti. V gostilnici g. Kristijana Germela, pd. Šturma v Solčavi se je letos vpisalo v spominsko knjigo 200 (lani 395); iz Štajerske 155, iz Avstro-Ogerske 35, 7 iz Nemčije, 1 iz Italije in 2 Angleža. V spominsko knjigo pri g. A. Harletu se je vpisalo 79 (lani 85) tujcev.

— („Dolenjsko pevsko društvo“) priredi dne 28. t. m. ob polu 8 uri zvečer, običajni „Prešnov koncert“ z jako mnogovrstnim programom pri katerem sodelujeta društveni damski in dolenskega „Sokola“, tamburaška zbor.

— (Akad. društvo „Slovenija“ na Dunaji) priredi v proslavo šestdesetletnice našega pesnika in pisatelja g. prof. Stritarja v petek dne 4. decembra t. l. v veliki dvorani Kastnerjeve restavracije — I. Lichtenfellegasse 2 — prijateljski večer, h kateremu vabi vse prijatelje in čestilce g. prof. Stritarja. Oficijelno se ne bode vabilo. Začetek ob 7/8. uri zvečer.

— (Krški škof — dr. Mahnič.) K tej večerjani naši vesti piše nam član sotrudnik: „Pokojni pesnik Krilan, skladatelj H. Volarič kakor i „vrli mož“, dekan Jkše bi se v grobu obrnil. Takisto bi protestovali g. notar Ignacij Gruntar, g. vitez Klodič-Sušladovski, sploh vsi Kobaridci, ko bi bilo res, da bi se bil pod istim zvonom rodil — dr. Anton Mahnič, kakor to trdi Vaša včeranja vest. Ne, ne! Takovo zelišče ne rase v „planinskem raj“, temveč na krških tleh golega Krasa, mej maklenjem, trnjem in osatom, ob kalnih kalih. Račite torej izjaviti: Ni res, da se je novi krški škof — dr. Mahnič rodil v Kobaridu; res je pa, da je isti zagledal luč sveta v — Kobaridu pri Stanjelu na Krasu! Saj pravi Gregorčič: „Prihrula je name — Kraška burja...“ Toliko resnici na ljubo in v obrambo vrlih Kobaridcev.“ — Tržaški „Piccolo“, najstrupenejši vseh Slovincem sovražnih listov, beleži z zadovoljstvom, da

je Mahnič nasprotnik „slovenskih agitacij“. To je menda dovolj!

— (Razpisane službe) Mesto uradnika za slovensko izdajo državnega zakonika z dohodki VIII. čin razreda. Narediti je izpit v pismenem pravljanju zakonov in odredb iz nemškega na slovenki in iz slovenskega na nemški jezik. Prošnje je vložiti ali pri ministerstvu za notranje stvari ali pri deželni vladi v Ljubljani do dne 15. decembra potom političnega dež. oblastva bivališča prosičevega. Dan preskušnje je določen na 5. januarja 1897. pri ministerstvu ali pri dež. vladi.

* (Dober dan, gospod medved!) Iz Liberca na Čškem poročajo: Ta dni sta došla v vas Ličkovo dva Bošnjaka z ukročenimi medvedi. Zverine so kazale svoje umetnosti, plesale so, skakale so na povelje in drugo. Maj gledalci, ki so se rado vedno zbrali krog medvedov, bil je tudi neki hlapec. Ta hlapec se je bahal, da se ne boji takega ukročenega medveda in da pokaže svoj pogum, stopil je pred plesajočega velikega medveda, ga prijel za tace, jo potresel in rekel: „Dober dan, gospod medved!“ Ta kolegijalnost pa bržkone ni bila po volji medvedu, kajti čim je hlapec izustil porogljivi pozdrav, zasolil mu je medved zaušnico, da se je drzni hlapec okrvavljen in omedlel zvalil na tla. Lastnik medveda je urno priskočil, kajti moglo bi se dogoditi še večje zlo. Hlapec pa je imel na tej jedini medvedovi zaušnici več nego dovolj, kajti medved mu je bil s svojimi kremplji rastgal lice. Hlapca so odpeljali v bližnjo selo Lihéšic k zdravniku, ki ga je obvezal in poslal v bolnišnico. Lice mu ostane pohabljen vse življenje in ga bodo vedno spominjali na kolegijalnost medvedovo.

* (Zaušnica kot nagrada za rešitev življenja) Postajensdelavci v Ezebetfalvi na Ogarskem videl je v nedeljo, ko se je na postaji kar trlo ljudij, na relsah stoječega človeka, kateri se ni umaknil, dasi je videl, da se mu blizu vlak. Zakričal je nanj, naj se umakne, a dotičnik se za vse kričanje ni zmevil. Ko je bil vlak že povsem blizu dotičnega človeka, planil je načelnik k njemu in ga potegnil na stran. Da se je le pol sekunde dlje pomudil na dotičnem mestu, bi bila oba padla pod lokomotivo. Občinstvo je načelnika frenetično pozdravljalo, rešene pa se je obrnil k svojemu rešitelju in mu založil krepko zaušnico. Razburjeno občinstvo je rešence hotelo pobiti in morali so ga orožniki braniti. Rešene se je močno hudoval, češ: Kaj to načelnika briga, če se hočem jaz ubiti?

* (Bicikel v blaznici.) V nekih severno-ameriških blaznicah so zdravniki za poskušnjo uvedli bicikle, na katerih se vozijo trdašči blazni. Konstatovali so, da upliva kolesarstvo kaj ugodno na pamet blaznih in zdaj se razpravlja o tem, da bi se kolesarjenje splošno uporabljalo kot zdravilo zoper duševne bolezni. Morda pride res še tako daleč, da se pozabi reklo „Bog daj norcem pamet“ in da se bo mesto njega rekalo: „Bog daj norcem bicikel“.

Darila:

Uredništvu našega lista je poslal: Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gosp. Josip Močanik, župan v Kamniku, 8 kron 20 vin, katere je nabrala v veseli družbi gospodina Avica Grasekova za pobita okna šole v Velikoven. Želeli rodoljubni darovalci in darovalke in njih nasledniki!

Književnost.

— „Planinski Vestnik“ ima v št. 11. naslednjo vsebino: Fr. Kocbek: Na sv. Višarje; I. Aljaž: V Prago, Homolov, Berlin in na Dunaj; Fr. Orožen: Friderik Simon; Povodenj v Savinski dolini; Nesreče v planinah l. 1896; Društvene vesti; Književnost.

Brzobjavke.

Dunaj 26. novembra. Vsi tu navzočni slovenski in hrvatski poslanci so se danes zbrali na konferenco, v kateri so se posvetovali o ustanovitvi jugoslovanskega kluba. Ko se je začela plenarna seja poslanske zbornice, se je konferenca pretrgala. Nocoj se snide ožji odbor, da sestavi komuniké, s katerim se naznani uspeh posvetovanja.

Dunaj 26. novembra. Tako živahnega gibanja kakor danes že dolgo ni bilo v poslanski zbornici in od zgodovinsko znamenitega glasovanja o Wurmbrandovem jezikovnem predlogu, še ni bilo tako viharjih prizorov. Povod je bila predloga o regulaciji uradniških plač, oziroma določba, kdaj naj stopijo ti zakoni v veljavo. Zbornica je odklonila vse predloge in tudi odsekov predlog in naposled vzprejela prvotni vladni načrt, kateri za uveljavljenje teh zakonov ne določa nobenega termina.

Budimpešta 26. novembra. Cesar je danes otvoril državni zbor s prestolnim nagovorom, v katerem je urgiral obnovitev avstro-ogerske pogodbe in naznanil, da se mej drugimi predlože drž. zboru trije važni zakonski načrti, zakon zoper vohunstvo, vojaški kazenski zakon in načrt davčni reformi.

Berolin 26. novembra. „Wolffov bureau“ javlja iz Tokia, da je japonska vlada odposlala na Filipine vojno ladjo, ker so ustaši v raznih bitkah premagali in razgnali špansko vojsko in se je bati, da zavzemo Manillo.

London 26. novembra. Vlada misli od parlamenta zahtevati izredno veliko svoto, da pomnoži vojsko in jo pripravi za vse slučaje.

Narodno-gospodarske stvari.

— Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani. (Dalje.) Po odsekovem mnenju ni dvoma, da imajo tiskarne v zmislu § 37. zakona z dne 15. marca 1883, drž. zak. št. 39 pravico, združiti vsa za popolno dovršitev svojih izdelkov potrebna dela in imeti v službi potrebnih knjigovozniških pomočnikov. Knjiga je pa po odsekovem mnenju popolnoma dovršena in za prodajo sposobna, če je broširana, zategadelj je odsek tudi mnenja, da pristaje pravica, knjigo trdo vezati, le knjigovezu, in da je pritrditi tudi zgornjemu eventualnemu vprašanju. Na Kranjskem imajo, kolikor se je dalo poizvedeti, le tri tiskarne tudi knjigovoznice, za katere so dve posebno obdačene. Odsek predlaga zategadelj: Zbornica izreči svoje mnenje v zmislu tega poročila. — Predlog se sprejme.

XII. Zbornični svetnik Ivan Baumgartner poroča, da so tvrdke Schwarz, Zublin & dr., bombazna predilnica in tkalnica v Litiji, Charles Molina, tovarna za lesni klejni papir v Tržicu, Goepfinger & dr. tovarna za patentovane jeklene verige v Beli peči in tržaška izvozna pivarna in sladna tovarna R. Liebman v Senožetah uložile pri zbornici jednako se glaseče na vis. c. kr. ministerstvo predsedništvo naslovljene uloge, v katerih prosijo: „Visoka vlada naj že izgotovljeno novelo k zakonu z dne 28. decembra 1887, drž. zak. št. 1 iz l. 1888, z njeno sedanjjo vsebino na podlagi poslednjega v novembru 1895 izvršene ekspertize, obstoječe iz pomožnega zavarovalnega sveta, ne predloži vis. državnemu zboru, evet. umakne, ampak naj skliče novo ekspertizo, sestavljeno iz delo dajalcev in jemalcev v enakih delih. Šale na podlagi uspehov take ekspertize, ki bi imela k svojim posvetovanjem poklicati samostojno zavarovalnotehniške strokovnjake, blagovoli vis. vlada prihodnjemu državnemu zboru predložiti novo zakonsko predlogo, v vsakem oziru primerno njenim namenom.“ Kolikor je posneta sedaj znanim naznanilom, bi se obstoječi zakon le v podrejenih, ne pa načelnih vprašanjih premenil, in bi te premembe še bolj kakor doslej obtežile industrijalce. Tako se mej drugim pojem nezgode pri delovrbi, pravice ponesrečencev in zapuščenec, preračun rent, oziroma letnega delavskega zaslužka, naznanila o nezgodah, določitev in izplačevanje odškodnin, razsodišče, razdelitev nevarnostnih razredov, zavarovalni zneski sploh, predpisi o zavarovanju glede nezgod, upeljava plačilnih imenikov, zavod zavarovalnega predanega sveta, prenovi, spopolni in premeni, kar skozi in skozi zahteva tako višjih materijalnih potrebščin, kakor večjega osebnostnega dela industrijalcev in uslužbljencev. Vseled teh prememb bi se tudi odpravil desetprocentni delavski prispevek, določile zamudne obresti pri plačevanju prispevkov, upeljale doklade za slučaj, če bi se ne ravno po predpisih zavarovanja proti nezgodam. Dalje se v zgorajji peticiji obširno utemeljuje zgoraj navedena prošnja, ki teži za popolno in načelno premembo tako zadevnega zakona, kakor vsled njega nastalih nezgodnih zavarovalnih zavodov. Druga prošnja zadeva sklep, katerega je v 48. predsedstveni seji z dne 18. junija 1896 storila delavska zavarovalnica proti nezgodam na Nižjem Avstrijskem: a) C. kr. pravosodno ministerstvo je prositi, da ukaže c. kr. državnim pravdnštvom, da natanko pregledujejo vse zavarovalnične kazenske ovadbe radi zavlačevanja prispevkov in da postopajo proti tako ovadenim podjetnikom z vso zakonsko strogostjo; dalje naj se kazenskim sodiščem ukaže kar največja pospešitev učinkovega zapisa pri takih nezgodah, kjer se zdi, da so nastale valed tuje krivde; tem povom naj bi se jim tudi dale pripravne informacije o pravnopravnem stališču zavarovalnice in o obsegu zavarovalniči pristojne pravice do odškodbe v onih slučajih, v katerih se potegne za regresne pravice, ki ji gredo po §§ 45. in 47. zavarovalnega zakona proti nezgodam; b) c. kr. n. a. namestništvo je prositi, da ukaže podrejenim policijskim in političkim oblastvom, da pri naznanilih o nezgodah, ki bi ugnile dati povoda uporabi §§ 45. ali 47. zavarovalnega zakona proti nezgodam, kakor hito mogoče uradujejo in, kadar la mogoče, ogledajo kraj nezgode, zaslišajo priče in pregledajo nezgodo povzročile stroje in orodje ter da dotični akt nemudoma izroče kazenskemu sodišču. (Dalje prih.)

